

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Tolvajfogások.

Irta: ...l...t.

Szintén egy gyakran felhasznált, de azért mégis mindig aktualis és hálás téma, mert a bűnügyi világban csődöt mond a híres csodarabbinak az a hirhedt mondása, hogy «nincs uj a nap alatt!» Dehogy is nincs! hiszen a törvényes állapotok agyafurt ellenségei mindig előállnak valami meglepő, még eddig ismeretlen *ujdon-sággal* s okoznak fejtörést a kriminálistáknak; épen azért jó e kérdéssel minél többször s minél behatóbban foglalkozni, különösen ma, a mikor a legnagyobb ravaszsággal és furfanggal véghezvitt betörések, rablások, fosztogatások, csalások, sikkasztások és gyilkosságok napirenden vannak.

Különös fontossága van a tolvajfurfang kérdésének a tettes vagy tettesek felkeresése és személyazonosságának megállapítása, másrészt a személyleírások felvétele és közzététele szempontjából. Figyelembe kell vennünk, hogy alig van valami az egyén külső megjelenésén, a mit meg ne lehetne változtatni, továbbá ne tévesszük szem elől azt a régi kriminálista tételt sem, hogy «a kezdő, vagy ügyetlen gonosztevő természetes megjelenésében követi el a bűncselekményt és álcázott alakban menekül; ezzel szemben a gyakorlott gonosztevő megváltoztatott külsőben követi el a cselekményt s utána természetes formájában jelenik meg s ha kell menekül.» Természetes, hogy a két mód között mindenképen az előbbi a veszélyesebb és kockázatosabb.

A külső megváltoztatására ime alább néhány példa:

Igen sokkal járul hozzá a *ruházat* különbözősége a személy külsejének megváltoztatásához; így például éles ellentétet képez s ennél fogva az egyén külsejét egészen más formában mutatja, ha az illető a cselekményt szegényes, rongyos ruházatban követte el s utána előkelő finom ruhát visel; vagy ha előzőleg tarka-barka ruhát hordott s utána puritán egyszerűségű fekete sima ruhát ölt magára.

Hihetetlenül különböző külsőt kölcsönöz — a mint azt mindnyájan gyakorlatból tudjuk — a polgári és

katonai ruházat, ugyannyira, hogy ritka az a tanu, a ki ráismer a civilruhában előtte álló tettesre, ha azt a tett elkövetésekor katonaruhában, vagy fordítva látta.

Igen fontos szerepet játszik az *arcszín*; már pedig a mai modern kitünő színpadi festékekkel jelentős sikereket lehet e téren elérni. Ha jó halavány színűre kendőzöm arczomat, a mellett görnyedten járok s folyton köhécselek, később pedig viruló színben, feszes tartással jelenek meg, százat lehet tenni egy ellen, hogy a tanu személyleírása teljesen hamis utra vezeti a tettes kinézésére vonatkozólag a járőrt és a bírót s előfordult olyan eset, a mikor örökre felfedezetlen maradt a «tüdővész» betörő. E mellett — ha a szükség úgy hozza magával — lehet az arcszín, például hypermangán-savas kálival tartósan és tetszés szerinti árnyalatra barnítani; ezt a szint semmiféle szappan sem mossa le s csak idők multával tűntethető el.

A *haját, szakált, szemöldököt, bajuszt*, kitünően lehet manapság festeni, átalakítani, kiegészíteni sőt részben, vagy egészen eltüntetni. Csak egy példát: bizonyosra vehetjük, hogy azt a tolvajt, zsebmetszőt vagy betörőt, a ki dushaju parókában követi el a cselekményt, alig fogjuk megismerni, ha a parókát levette tarkóig kopasz fejjel áll előttünk. Azt is gyakorlatból ismerjük, hogy mennyire megváltozik az arc, ha az eddig kipördört bajuszt angolosra nyiratjuk.

A *termetet* is lehet lényegesen változtatni és pedig nemcsak teltebbé vagy soványabbá, egyenesebbé tenni vagy görbiteni, hanem a magassággal is meg lehet a tanut rövid időre téveszteni. Például, ha egy magas alak tulhosszu felöltőt vesz magára s térdben meggörbülve jár, a mi rövid időre keresztülvihető; vagy ha egy feltünően alacsony termetű egyén tulmagas sarkokkal igyekszik ezt a hiányosságát fedni.

A test *alkatrészei* szintén eltüntethetők, vagy a nem létezők pótolhatók; így a valóban félkaru ember műkart visel, hogy kétkarunak lássék, viszont az épkaru férfi álcázza egyik karját, hogy félkarunak nézzék.

Szemölcs, anyajegy, szeplő vagy *bőrkiütés* ép oly gyorsan, mint megtévesztő hüen varázsolhatók az arcra;

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYARA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
os. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserélése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

bajosabb természetesen ezeket a dolgokat gyorsan eltávolítani, hogy ha tényleg megvannak, ámbár manapság a sebészeti tudomány és a kozmetika annyira előrehaladt, hogy e téren sem mondható semmi sem lehetetlennek.

A *fogazat* nem nyújt semmiféle támpontot a bizonyításnál. Általánosan ismert dolog, hogy a hiányzó fogakat könnyen pótolhatjuk; de azt is tudjuk, hogy a meglévő fogazatot festésnek vagy gyurmának ügyes alkalmazásával mint hiányosat lehet feltüntetni; így aztán előfordult, hogy a tanu megesküdt rá, hogy nagyon foghíjas volt a tettes, a mennyiben csak néhány fekete redves foga volt, holott egy óra múlva a legkifogástalanabb hófehér fogazattal kérkedik a «foghíjas».

Az *orr* nem kisebbíthető, az igaz; de annál inkább nagyobbítható. Kaucsukból, viaszkból gyönyörű sasortt lehet a pisze kicsi orr fölé illeszteni s az illesztés helyét helyes színezésű kendőzéssel mesterien el lehet tüntetni.

A *szem* színe látszólag meg nem változtatható, és mégis volt már erre is eset. Dr. Hans Gross volt gráci egyetemi tanár írja, hogy egy előkelően öltözött nő hamis bankókat váltott fel egy bankban jó pénzre. Az összes tanuk egybehangzóan «feltűnően nagy fekete szemü»-nek írták le a nőt holott ennek a nőnek a valóságban kicsi kék szeme volt, a ki azonban közvetlenül a bankban történt megjelenése előtt jókora adag belladonnát bevett, a mitől szempupillái annyira megnagyobbodtak, hogy a kék szemgolyóból alig látszott egy vékony sáv. Természetes, hogy a megnagyobbodott pupillák nagy fekete szemeket tüntettek fel.

A nagyszabású gonosztevő azonban nem elégszik meg a felsorolt egyes átváltoztatásokkal, hanem többet is alkalmaz, s ha meggondoljuk, hogy változtatott ruhában, változtatott külsővel, mesterien utánzott tájszó-lással más hangon beszélve «dolgozik», akkor nyerünk egy kis fogalmat arról, hogy az ilyen nagystilű gazemberről kiadott sablonos nyomozó levelek és egyéb ismertetések vajmi keveset használnak a nyomozó járőrnek. Ha még hozzá vesszük mindehhez, hogy az üldözött gonosztevő játszi könnyűséggel vesz tudomást a lapok vagy orgazdája révén arról, hogy milyen külsőben keresik, könnyen tünteti el az áruló «ismertető jeleket.»

Védekezni ezek ellen a fogások ellen nagyon nehéz, néha egyenesen lehetetlen. Az egyedüli segítő eszköze ilyen esetben a járőrnek a nyílt, látószemmel való nézés és a keresetlen, logikus következtetés. (Folyt. köv.)

Egy öreg csendőr táborig leveleiből...*

Közli: Szabó Jenő főhadnagy.

Kedves Barátom!

1915 okt. 23.

A suttogó hírek igazat suttoztak. Halvány sejtelmek véres igazsággá valósultak. A fojtó csend viharrá mérgesült. Nyögött a föld az érczeső alatt s a fakó sziklák égően piroslottak... magyar vértől, piros magyar vértől... Trieszt nem remeg többé s a kék tenger halk melódiákat zeng a magyar dicsőségről... Zord sziklák tövében apró sirhalmok domborulnak végtelen sorban, még drágábbá téve a féltett rögöket.

16-án kezdődött. Délután három órakor még békésen állottam egy útkeresztezésnél, hogy a százával közlekedő trénszekereket eligazítsam, nehogy torlódás keletkezzen ezen az egyedüli fontos utvonalon. Az eső csendesen szitált s az öreg kocsisok sátorlappal a fejükön mint megannyi ferenczrendi barát egykedvűen ballagtak a sulyos járművek mellett. Egyszerre csak felharsant a vészjel a telefonközpont felől. Egy erős hangú sziréna jelezte az ellenséges repülőök közeledtét. Ha láttad volna, hogy megeléknült erre a csendes szerkértábor! Villamgyorsan kerültek le a fejekről a sátorlap, esőköpenyegek s az öreg kocsisok ifju hangon nógatták fáradt lovaikat és sietve huzódtak meg épületek, fák árnyékában. (Szigorú parancs t. i. ha ellenséges repülőket jeleznek, azonnal «takarás» a mennyire csak lehet és minden járműnek, osztagnak stb. állva kell maradnia.)

Az eső lassacskán felhagyott s a felhők közt itt-ott kicsillant az ég gyönyörű kékje. Mintha csak az ég is az ő pártjukon volna. Az ut közepén állva figyeltem, mikor tűnnek fel az égbolton az annyira ismert fekete pontok. A légsavarok zugása már hallatszik. Pár perc és itt kóvályognak fejünk felett a vészmadarak. A mint így a messzeségbe nézek egyszerre csak megszólal egy mély hang a hátam mögött: őrmester ur jobb lenne, ha maga is behuzódna ide a fa alá a kakastollával! Vagy azt hiszi, hogy azok a «tyukok» odafenn kakasra várnak? Szigorú arccal fordulok hátra s ime a Ferenczy plébános ur volt kocsisának kedélyes arcza vigyorog felém kurta pipával a szájában. Nem tudtam hosszabb ideig beszélni a jó öreggel, ki mint civil kocsis szállítja az élelmiszert a front felé, mert fent már kattogott a géppuska s néznem kellett nehogy nyugtalanság álljon be az imigyen megzavart civil kocsisok között. Tehát ezek ránk pályáztak! Hiába volt a legnagyobb csend, mozdulatlanság mégis észrevettek. Az

* Előzmény a Cs. L. 11. folyó számában.

Brilliáns, arany-ékszerek, ezüst használati és dísz tárgyak, órák, evőeszközök

180. sz.

182. sz.

Iparművészeti ujdonságok. Egyházi felszerelések, gyári árban beszerezhetők (részletfizetésre is)

SÁRGA JÁNOS

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

csász. és kir. udvari szállítónál,
Budapest, IV., Kigyló-tér 5. szám.

A hol legerősebb a küzdelem.

országut mély porában fel-fel porzott — egy-egy marék golyó — mit halálos üzenetnek szántak a magasból, de hála az Égnek semmi különös eredményt nem értek el. Közben megjelentek a mi repülőink s alig hittem a szemeimnek olyan gyorsan elillantak a zöld fehér piros gyönyörű színek büszke viselői. Ha ők már elmentek, mehetnénk tán mink is — örmester ur — szólal meg az egyik kocsis. Messze van még a divizó s ki tudja oda érünk e idejébe? Rossz jel az ám, hogy azok odafent — ide puskáztak — aztán meg odakint is nagy a csend. Készül valami a taliánoknál. Mindig úgy készülődnek azok, hogy az ember megérzi miben törik a fejüket.

Mennyire igazat beszélt Pajtás az öreg!

Alighogy bevonultam, végig sivitott a levegőben az első 28-as gránát. Az első, a mit ilyen közletről hallottam! Különös hatása van egy ilyen gránátnak. Az ablaktáblák másodperczekig zugnak utána, a lovak az istállóban nem bántják a zabot s minden vonítás után idegesen felnyeritenek. A főhadnagy ur kis foxi kutyája bohó, élénk kis állat ijedten huzódik meg egy sarokban s a világ minden kincséért se kapna a darabka cukor után, mellyel pedig hosszú járőrbe is el lehetett csalogatni.

És jöttek öt perczenként — szakadatlanul. Már kivethető volt, hogy a hátsó összeköttetési vonalakat akarják megzavarni. «Ugat a halál kutyája a levegőben» szokták mondani a katonák.

S tényleg, bármi furcsán is hangzik leírom. Van valami ebben a rémesen fájdalmas zugásban, a mint ez az érezszörnyeteg végighasítja a levegőt, a mi a kutya-vonításra emlékeztet. Tompa vakkanás a messzeségben, aztán az elnyújtott fájdalmas üvöltés. Mintha elávelt kuvaszok felelgetnének egymásnak, felizgatva a bold sápadt fényétől.

A tüzelés egyre erősödött. Nehéz robbanások tapogatóztak a parancsnokságot rejtő kis falu felé. A bakák csoportokba verődve kíváncsian bámulták a 7—800 lépésnyire tőlük robbanó gránátokat találgatva, milyen magas lehet a felszálló füstoszlop. Úgy kellett szétkergetni őket. Szinte méltatlankodva néztek rám, mint a ki megzavarta ártatlan multságukat. De ép idejében. Pár percz múlva iszonyu robajjal omlott össze a kis templom különálló tornya. Teli találat. Az ellenség belötte magát. Ujra felzugott a sziréna vészharangja, de ezuttal kétszer röviden. Beszédes parancs, a mit mindenki gondolkodás nélkül teljesített. Pár percz múlva csendesek voltak az utcák, s minden cisterna tele volt komoly arczu emberekkel. Csak a mienk maradt üres. Nekik azt parancsolta a sziréna: gondoskodjatok életektekről! Nekünk meg riadót zugott rövid vészes hangja szigoru parancscsal: nézzétek, lesz-e parancsom teljesítve? Pár pillanat múlva, mindenki a helyén volt. Nem akadt sok dolgunk. A sziréna kétszer szólt s mindenki megértette a parancsát.

És csodálatos, mintha csak erre vártak volna az olaszok. Egy gránát se zúgott többé felénk. Mind rövidebbek és rövidebbek lettek a lövések.

Lassacskán ujra megélnékültek az utcák s nemsokára hemzsegett a kis domb a szorgalmas katonáktól kik gránátszilánkok után kutattak a torony romjai között.

Az éjszaka csendes volt s e végtelen csendben, hol a «halál kutyái» kimerülten aludtak, úgy éreztem magam, mintha egy gyönyörű tűzijátéknak magános szemlélője lettem volna.

A fényszórók szaporán nyitogatták kíváncsi szemeiket, titkokat fürkészve a sötét éjszakában. A világító pisztolyok vibráló fénye idegesen villant bele a sötétségbe sárga, vörös, zöld fénnel. Ha egy kisgyermek tévedne ide ilyenkor, csudálkozva csapná össze kacsóit e gyönyörű látványtól s kérné édes anyját, hogy vigye őt abba a bársonyos sötétségbe, hol bizonyára az angyalok játszanak a csillagokkal.

A felkelő nap aztán véget vetett a tűzijátéknak s az ágyúk vették át újra a szót. Falunkat kimélte az ellenség, de annál nagyobb dühvel lötte egész napon át a 113. és 23. magaslatokon levő állásokat. Egész nap talpon voltunk. Minden trénoszlopot nekünk kellett elkisérnünk nehogy fejetlenség álljon be egy-egy «magvas» üzenet után a hősöknek ép nem nevezhető civil kocsisok között. Járőreink tartották megszállva az utvonalakat, hegyi átjárókat, nehogy valakinek ép «most» jusson esszébe bevásárolni, látogatóba menni.

18-án reggel 6 órakor, az ágyúzás pergőtüzzé fokozódott. Délután két óráig tombolt a golyók rettenetes viharja s a két előbb említett magaslatot elnyelte a füst meg a por. A dandárparancsnoksággal a telefon összeköttetés megszakadt — nekem kellett egy parancsot kivinni — «tartani az állásokat az utolsó emberig!»

Későn jöttem! A dandár parancsnokságot körülbelül egy km.-rel hátrább találtam. A 23. magaslaton az ellenség az ur. A vk. százados ur vette át a parancsot. Rövid jelentést irt s átadva nekem azt mondta: «Jelentse, hogy az ezredes ur (a dandár parancsnok) személyesen vezette rohamra csapatait — visszaverte az ellenséget — három golyó találta. Elhoztuk a holttestet magunkkal.»

Este már egy magyar [népfelkelő-zászlóalj] érkezése volt jelentve a szomszédos hadtesttől. Nyolcz órakor érkeztek s nekik kellett másnap délelőtt a csorbát kiköszörölni és a 23. magaslatot visszafoglalni.

Pajtás — én is velök voltam. — Mint békés kalauz indultam el késő éjjeli órákban, hogy a dandár parancsnoksághoz vezessem a zászlóaljat. Onnan tovább küldték — az állásokba. — Pirkadáskor, alighogy a nap bágadt sugarai végigcsókolták a vérrel áztatott sziklafalakat, már a parancsolt helyen voltunk. A köd lassan felszállt s alig 300 lépésről halott komorsággal meredt ránk a 23. magaslat. Ép indulni készültem mikor végig

A német császár látogatása Brüggeben.

zugott fejünk felett az első harmincz és feles és borzalmas robajjal csapott bele az elvesztett magaslatba. Tíz perc múlva már tűzhányóhoz hasonlított a kis domb s a fenségesen borzalmas látvány elfeledtette velem, hogy nekem már itt tulajdonképen semmi keresni valóm nincsen. De késő is volt már. Az olaszok sejtve, hogy támadás készül, zárótűzet vontak állásaink mögött s most visszaindulni egyértelmű lett volna a biztos halállal. Egy óra hosszat ontották a halált ütegeink. Aztán egyszerre elszállt a füst a dombocskáról, a halál felhői az olasz állások megett tűntek fel. Zárótűz.

Most szabad az út a 23. magaslatra. Velük rohantam.

Lövés nélkül szaladt meg az olaszok élve maradt része. Minden veszteség nélkül jutottunk a dombra. A tüzérség alaposan elvégezte a munkáját. Az árkok romjait véres hullák borították. A kötömbök mögül élesen kattogtak puskáink a megfutott ellenség után. A tüzkeresztség izgalmai elfeledtették velem békés foglalkozásomat s lázas sietséggel turkáltam a köomladékok között, hogy egy kis mélyedést kaparhassak magamnak.

Gyönyörű volt hallgatni ágyúink zengését, mélyek sakkban tartották úgy az ellenséges gyalogságot mint a tüzérséget. Mintha minden meghalt volna odaát.

Nem tartott sokáig. Ujra megszólaltak az olasz ágyúk s rettenetes pergőtűzzel árasztottal el minket s a mögöttünk levő terepet. Most tudom, hogy csak egy félóráig tartott! De akkor végtelenségnek tetszett. Nem láttam a szomszédomat a portól és füsttől s jajszóval volt tele a levegő. Rekedt ordítások harsogtak a levegőben: mindenki a helyén maradjon! Őszinte vagyok. Elszállt a vér arczomból s hideg izzadság csurgott végig a hátamon. A fülem zúgott. Szemem marta a por. Torkom kiszáradt. Szerettem volna kiáltani, nem tudtam! Örült iramban váltakoztak képzeletemben ostobábbnál ostobább képek. Kerékpár! Őrs iroda! Nagy fehér tábla: «Fegyverek töltésére szánt hely» felirással. Azt hittem megőrülök. Fiuk kitartani, nem tart már sokáig!

Istenem kinek van kedve, most még beszélni is? A zászlóaljparancsnok volt. Megmozdultam, hátra nézek. Éles fájdalom nyillalt bele a vállamba. A fekvő helyem tele volt vérrel. Megsebesültem! Iszonyu düh fogott el. Félig felemelkedve, igyekeztem átnézni a porfelhőn és a füstön. Az ágyútűz hirtelen felhagyott s az előtérben megjelentek az olaszok. Több sorban rohantak a cserjés terepen előre. Kattogtak a puskák, gépfegyverek s egymás után döltek el a sorok, de az olasz hömpölygött felénk. Kézigránátok robbantak, újra megroppant a sor. Mindhiába; jöttek mások. Árkainkban lassanként elhalt a puskaszó, nem repültek a kézigránátok. Elfogyott a municzió. Zárótűzben pótlást lehetetlen előre küldeni. Elvesztünk! Alig 50 lépésre vannak. Egyszerre felugrik mellettem egy piros alak. Arczából szivárgott a vér s rekedt hangon elordítja magát. Köveket a

kézbe! S felragadva egy sulyos követ, rohan az ellenség felé. Egy kézigránát széttepte.

De akkor már közép zudult a bámuló ellenségre. Én is egy sulyos kő után nyultam, de karomban beleyilalt a fájdalom, a vér újra ömleni kezdett s eszméletlenül terültem el a véres romok között.

Szép fehér ágyban ébredtem fel. Az ezredorvos ur azt mondja, hogy egy ködarab lesodort egy maréknyi húst bal vállamról s beletelik 4—5, hét mig kezemet használni tudom.

A főhadnagy ur is meglátogatott. Tőle tudtam aztán meg, hogy mi is történt odakint. Az olasz támadás vérbe fult. A halottak temetésénél több mint kilenczven olyan holttestet találtak, melyeken sem lött, sem szúrt seb nem volt megállapítható, élénk bizonyosságul annak, hogy magyar kezekben még a kő is kézi-gránáttá változik...

És Trieszt nem remeg többé. A kék tenger halk melódiákat zeng a magyar dicsőségről. Zord sziklák tövében apró sirhalmok domborulnak végtelen sorban, még drágábbá téve a féltett rögöket.

Isten veled! Igaz barátod Márton.

Márton bajtársunk levele mindenben megfelel az igazságnak, de a hol saját magáról van szó, ott elhalványítja a tényeket s így kénytelen vagyok itt őt leleplezni. T. i. a rohamnál egyik szakasznak a parancsnoka elesett és ő vezette tovább a szakaszt. Elsőnek nyomult be az ellenséges állásokba s ott megsebesülve a végsőkig kitartott.

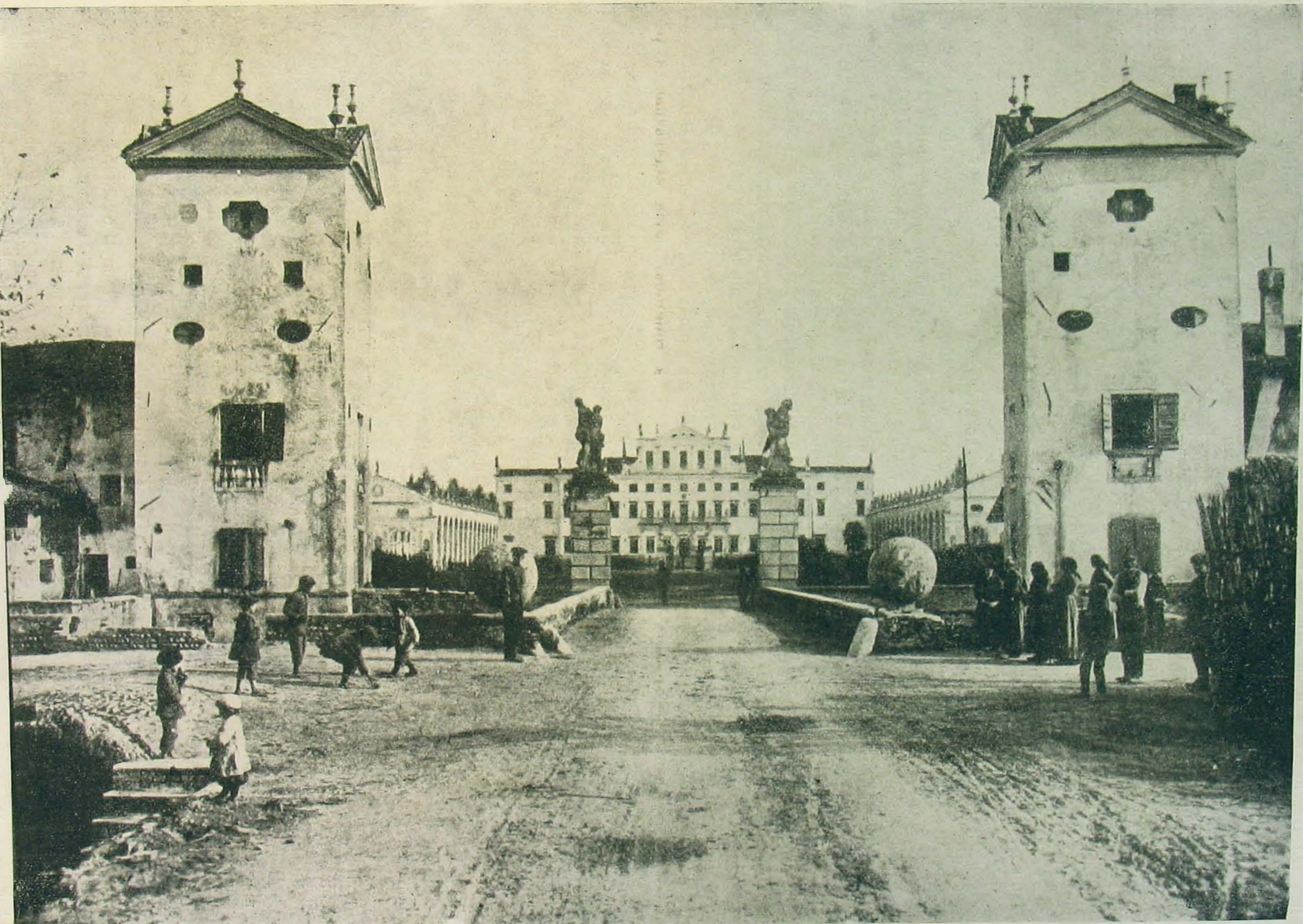
Ő volt az, a ki az első olaszt egy szikladarabbal agyonzuzta s ezzel új «fegyvert» mutatott a municzióhiányban szenvedő zászlóaljnak. A nagyezüst vitézségi érem disziti a mellét «ennek a békés foglalkozásu» bátor katonának!

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az állatvilágból.

Angliában, mint Harting írja «Kiveszett britanniai állatok» című művében, egyáltalán nem ismerik már a farkast. Németországban is alig némely helyen. Pedig hajdan oly nagy számmal fordult elő ez a vad Angliában, hogy a január hónapot egyenesen róla nevezték «farkashó»-nak. Csak VII. Henrik uralkodása alatt veszett ki magva is. Ellenben Skócziában még a XVIII-dik század közepén is találtak farkast, Irlandban pedig az utolsó irtandó farkast 1770-ben ejtették el.

Európában másutt, így nálunk sem sikerült a farkast kipusztítani. Pedig sok helyen hajtó-vadászatokkal, hatósági jutalmakkal és büntetésekkel mindent elkövettek, hogy ezt a czélt elérjék.

Az utolsó velencei doge palotája, mely Pessarianoban, most a mi katonáink kezében van.

Nálunk különösen a Székelyföldön volt hajdan fenyegető a farkas-veszedelem a nyájra és ménesre, melyet éjnek idején megrohantak s kegyetlenül megtizedeltek. Hogy némileg védekezzenek a lakosok, minden falunak kötelességévé tették farkasveremnek állítását, vagy föl-hívták a nyájtartó polgárokat, hogy kora reggel, fegyveresen kutyákkal gyülekezzenek össze és büntetés terhe alatt közösen induljanak a vérengző állat üzésére. Másutt, Biharban, Csongrádban például egy arany jutalmat tűztek ki minden elejtett vagy elfogott farkas után; vagy kivetették minden városra és helységekre az évenként kiszolgáltató tartozott farkasok számát; Szentesre, Pécsre például 4—4 farkast vetettek ki, Vásárhelyre, Sámsonra, Mártélyra 16—16-ot és így tovább. A farkasbőröket azután beszolgáltatták a vármegyének, mely azokat beszedte, nehogy más esztendőben is elszámoljanak vele.

Még magasabb díjak voltak kitűzve egy farkas elejtésére Franciaországban, mint egy IX. Károly alatt megjelent s neki ajánlott képes könyvben olvassuk, melyet Jean de Clamorgania, Sacno ura, a pononti tengerész első kapitánya irt. Vácsolja ebben a farkas természetét és tulajdonságait s különböző vadászati módjait. A Franciaországban évenként elejtett farkasok száma meghaladta átlag az ezerkétszázat, s egy nőstény farkas elejtéséért 300, egy hímért 250 frank jutalom járt. Mindazáltal a farkas nem szűnt meg állandó rettegettségben tartani Franciaország némely vidékeit, különösen délen, a Loire és Gérandon regényes tájait.

Jelentékeny összegekre rúg az a kár, mit a farkasok emberéletben és vagyonban évenként okoznak Franciaországban. Nemcsak a nyájakat és tyúkólakat fosztogatják ki, hanem az embert is megtámadják. Több évre tekintve vissza, úgy találjuk, hogy egy bizonyos területen egy év alatt az emberáldozatok száma 14 volt, más helyen 20, a harmadikon ismét 30; férfiak és asszonyok, kiket a vérengző vad felfalt.

Sajátságos, hogy Rosien mellett, Jurnièges-ben a lakosok minden évben ünnepélyt tartanak a farkas tiszteletére. Ennek a szokásnak legendái alapja van. A Jurnièges melletti zárda első főnöknője, szent Anatribestha és társnői ugyanis maguk végezték a mosást a jurnièges-i sekrestye részére s a fehérneműt rendszeren egy öszvér szállította oda s vissza. Egy alkalommal egy farkas megtámadta az állatot s megölte. A szent, ki hallotta az öszvér nyögéseit, a farkashoz lépett s megparancsolta, hogy vigye haza az öszvér hulláját. A vad engedelmeskedett s ettől fogva ő helyettesítette az öszvért.

De a francia krónikák leghíresebb farkasa a gévandon-i, mely 1764-től 1767-ig űzte vérengzését. Egy hosszú, bár minden esetre túlzó és fantasztikus leírás szerint a gévandon-i vad akkora volt, mint egy egyéves bika, talpai erősek, mint a medvéé, hüvelyknyi nagyságú hat körömmel. Roppant nagyságú állkapcsai voltak, szügye olyan volt, mint egy lóé, teste olyan hosszú, mint egy leopárdé, farka emberkéz vastagságú

s négy láb hosszú. Fejszőre sötétszürke, szemei akkorák, mint egy borjúé és szikrázóak. Hasát fehér szőr borította, teste többi részét vörhenyeges, hátán lefutó, négy hüvelyk széles fekete csikkal.

Egy akkori hírlapíró által adott más leírás szerint a szörnyeteg *«különösen kedvelte az asszonyokat. Szamármódra ordított, szikrázó szemei voltak, melyekkel jobban látott éjjel, mint nappal, s időnként úgy nyöszörgött, mint egy tengeri betegségben szenvedő ember. Nem félt az oroszánoktól, s egyszer megtámadott egy tigrist is».*

Hogy, hogy nem, ennek a leírásnak némely részeit magára vonatkoztatta Clairon kisasszony, a Théâtre Français kitünő művésznője, s az író ellen panasszal lépett fel. A király is pártját fogta a haragos színésznőnek s be akarta csukadni a hírlapírót. Szerencséjére ez köszvényben szenvedett akkor, s mire felgyógyult volna, a becsületsértési pör szépen feledésbe merült.

A fenevad ezért természetesen folytatta pusztításait, melyeknek számosan estek áldozatául. Előbb csak gyermekeket támadott meg, de hovatovább vakmerőbb lett, serdülő fiatal leányokat szemelt ki áldozatul, sőt itt-ott érettebb szépségekre is szemet vetett. Püspöki pásztorlevelet bocsátottak ki ellene, de persze siker nélkül. Végre egy század dragonyos vonult ki, hogy kézrekerítse. De a vadállat azzal mutatta vakmerőségét, hogy szemök előtt ragadott el egy leányt s véres fejét vitte el győzelmi jel gyanánt. A kor legjelesebb vadászai hiába merítették ki minden ügyességöket, hogy a dühöngő vadat hatalmukba ejtsék. Több éven át a gévandon-i farkas valóságos réme lett a vidéknek; kénye-kedve szerint válogatta ki áldozatait, melyeknek száma meghaladta a hatvanat. Sokan azt hitték, hogy tulajdonképen nem is csak egy farkas, hanem egész farkascsorda garázdálkodik, s okozza a Loire departementban ember- és állatban szenvedett rettenetes károkat.

De végre mégis ütött a megtorlás órája. Annyi eredménytelen hajsza után egy alkalommal 10,000 fegyveres ember állt talpra ellene, annyi álhír után, mely a rettegett szörny elejtéséről szólt, de ismét és ismét valótlannak bizonyult, s utoljára egy pór lőtte le. És gyomrában ekkor is egy ifjú leány tetemeit hordozta. Hulláját aztán Párisba küldték és elégették, mikor kintűnt, hogy az egész egy — rengeteg nagyságú vadmacska.

Ám azért a gévandon-i farkas neve és fogalma átment a népköltészetbe s az ifjú pásztorleány a kegyeiért esengő ifjú pásztort azzal bátorította, hogy megkapja kezét és szívét, ha elejti a gévandon-i vadat. Valóságos hétfejű sárkány alakját öltötte a rettenetes állat a köznép képzeletében. Pedig nem titok többé, hogy az éhségtől nem kinzott farkas csak azokat támadja meg, a kik megijednek tőle. A legelső föltétel tehát, hogy a ki farkassal találkozik, ne mutasson félelmet, hanem nyugodtan folytassa útját. Ha azonban a farkas koma mégis ragaszkodik a bemutatkozásokhoz, régi, de bevált eszköz, meggyújtani egy szál gyufát, melynek megvillant fénye a farkast feltétlenül futásra fogja bírni.

KÉPEINKHEZ.

Harcztéri képek.

Alig pár héttel ezelőtt még Ypern tájékán dult a nagy mérkőzés a német és az egyesült ántánt hadseregek között. Az ottani véres harcok közül azonban talán egy se volt oly erős küzdelemmel egybekötve, mint a Kemmel hegy birtokáért folytatott mérkőzés, a mennyiben a Kemmel hegy birtokosa úgy a védelemben, mint a támadásban egyaránt uralhatja Ypern tájékát, sőt akkor már egyenesen felvetődött az a hír is, hogy a Kemmel hegy épen Ypern kulcsa s a melyik hadsereg győztes marad a Kemmelen, azé lesz Ypern is. Még sem így történt. A németek elfoglalták ugyan a Kemmelt, de Ypern ostromába, valószínűleg az ember- és hadianyag kiméltése okából, mégse mentek bele, inkább egy új offenzíva-részletet kezdtek Rheims és a Marne mellett s míg amott megerősített állásokban napokig nyugodtan várhatták a nagyszámu francia tartalékkal megerősített angol hadsereg átcsoportosítását, addig emitt mint a vasék furódott az ántánt védelmi hadseregek testébe a németek előretolt csapata egészen Chatean Thierryrig, a melynek a Marne egyik oldalán fekvő részébe be is fészkeltek magokat. Azt hirdette ekkor az ántánt, hogy csupán azért történhetett meg a németeknek ez a rohamos előnyomulása, mert az Ypernél megvert angol pihenő seregek voltak erre a frontészre tolvá az elvesztett francia tartalékok helyébe. De akár igaz, akár valótlan ez a védekezés, mindkét esetben a németek alaposságát dicséri; mert ha igaz, akkor a harcztéri helyzetnek a németek által való helyes felismerésére mutat, ha pedig valótlan, a németek egy újabb fényes haditettét állítja elének.

Ilyen győzelmes csaták után, több mint bizonyos, hogy örömmel látogatja meg győzelmes hadseregeit a hatalmas német császár a harcztér egyes pontjain és lélekemelő a fogadtatás is, a melyben katonáirészesítik.

Harmadik képünk az olasz harcztérre vezeti az olvasót Velence tájékára, a hol Passarianóban az utolsó velencei Doge palotájában laknak katonáink.

Történelmi nevezetességü hely ez s több mint száz éve letűnt korszak maradványa ez a palota. 697-től 1797-ig, tehát 1100 évig tartott a Dogék uralma Velence felett, pedig igen gyakran véres harcokat folytattak a török, a magyar, az osztrák és a francia hadseregekkel, hogy a még a hunok általi szétzavarás után épített Velenczét megtarthassák. Velence ősnemes családai mindig szabadon választották a fejedelmüket, a kik a hercegi czimnek megfelelő Doge (magyar kiejtéssel: Dodzsé) czimet viselték. A midőn azonban 1797-ben a velencei köztársaság meghódolt a francziák győzelmes hadserege előtt, megszűnt a Dogék uralkodása is és csak 1802—1807 ig tűnt fel újra, hogy e pár évig tartó kísérletezés után helyet adjon az osztrák uralomnak.

HIREK.

Kérelem. Kádár István tizedes kéri, hogy a ki Kádár Ferencz volt csendőrt ismeri, annak hollétét vele Batrinára, (Hunyadmegye csendőrörs) tudassa. — A küldött két korona a lap javára fordított.

KÜLÖNFÉLÉK.

A mezőgazdasági gépek javítása. A gazdák már régóta panaszkodtak, hogy a gazdasági gépek javítására és karbantartására alig állanak üzemek rendelkezésre. A legkisebb vidéki gépgyár is a hadsereg részére dolgozik és ha vállalt is javítási munkát, megfizethetetlen árat kért érte. A gazdák ismételt sürgetésére a földmivelésügyi kormány tárgyalásokat kezdett a hadügyi kormánnyal és megállapodott abban, hogy a mezőgazdasági gépek javításaira 15 magyarországi gépgyár üzemének egy részét katonai vezetés alá helyezi. Ezen mezőgazdasági gépjavítógyárak részére a hadügyi kormány gépeket, anyagokat és munkásokat ad, úgyhogy a mezőgazdák gépeinek javítása gyorsan és a mai viszonyokhoz képest előnyös áron lesz eszközölhető a jövőben.

Szerkesztői üzenetek.

M. H. Amennyiben az ideiglenes nyugállománybahelyezés feltétel nélkül, (vagyis nem 6 hó, egy év elteltével való újból felülvizsgálat kötelezettségének kimondása mellett) történt, nem kell engedély.

V. F. Székelyvarság. 1. Önnek kell kérnie. 2. A nyilván tartását eszközlő pótszárnyparancsnoksághoz címzett kérelmét írásban szolgálati uton adja be.

Duna 1. 1. Nősülési engedélyre nincs szüksége. 2. Takarodón tul éjjeli 11 óráig külön engedély nélkül kimaradhat. 3. Belátásától függ.

Igazság. A közigazgatást illeti.

K. G. Táb. posta 649. Minthogy a legidősebb testvér nős, utána a hadisegély saját osaládját illeti meg. Csendőregyének hozzátartozóinak pedig hadisegélyre igényük nincs.

T. S. népf. örm. Nem.

D. 32. 1. Pályaválasztásra nézve nincs módunkban tanácsosul szolgálni. 2. Állami vállalatról lévén szó, az 1912. évi LXV. t. c. 1. §. a értelmében beszámít.

K. J. III. Felfogása téves. Mindaddig, amíg a csendőrségnél ténylegesen szolgál, a nősüléshez engedélyre van szüksége, tekintet nélkül arra, hogy továbbsszolgálni óhajt-e vagy sem.

20. V. D. Az államosítás iránti munkálatok folyamatban vannak ugyan, de az apróbb részletekre vonatkozólag még nincs végleges döntés.

Gondos. A csendőrséghez való felvételét az illetőnek kihallgatáson személyesen kell kérnie. Közös hadseregbeliekre nézve a hadügyminiszternek erre vonatkozó 34716 számú rendelete 1917. október 19-én kelt és a közös hadsereg 1917. évi 53. számú közlönyében (Beiblatt) jelent meg.

X. alörmesternek. Csendőregyénekre nem vonatkozik. Száma: 270228/3-1916. H. M., ez a rendelet azonban a 14 napos szabadságról említést nem tesz.

Pál örm. A vonatkozó és minden tudnivalót tartalmazó pályázati hirdetés 227000/24. szám alatt a folyó évi 36. számú honvédségi rendeleti közlönyben jelent meg és ez a hirdetés a pécsi vagy a nagyváradi honvéd hadapródiskola parancsnokságánál díjtalanul kapható.

B. G. n. ő. A most eltöltött s tényleges szolgálati idő és a hadiévек átlépés esetén beszámítanak.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

O császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a 3. osztályú katonai érdemkeresztet a hadidiszitménynyel és a kardokat:

az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása és kitünő szolgálati elismeréseül:

Szopkó Győző, egy tábori esendőrzászlóaljnál beosztva volt esendőrszázadosnak;

a 3. osztályú katonai érdemkeresztet a hadidiszitménynyel:

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismeréseül:

Havranek János, egy hadseregparancsnokságnál beosztva volt VI. és

lovag románjai Czögler Gusztáv, egy hadseregparancsnokságnál beosztott II. számú esendőrkerületbeli esendőrszázadosoknak;

a koronás vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismeréseül:

Binder András alörmmesternek, a IV. számú esendőrkerületben.

Kineveztetett:

Szende János, IV. számú esendőrkerületbeli főhadnagy, ugyanazon esendőrkerület nagyszöllősi szakaszának parancsnokává.

Áthelyeztettek:

1918. évi június 1-ével:

Polster Kálmán, II. számú esendőrkerületbeli alezredes, pancsovai szárnyparancsnok, beosztott törzstiszti minőségben a III. sz. esendőrkerület törzséhez: Budapestre;

Glatz Ödön, VI. számú esendőrkerületbeli százados, zalaegerszegi szakaszparancsnok, szárnyparancsnoki minőségben a II. sz. esendőrkerülethez: Pancsovára;

Fuxhoffer Gyula, V. számú esendőrkerületbeli alezredes, besztercebányai szárnyparancsnok, beosztott törzstiszti minőségben a IV. számú esendőrkerület törzséhez: Kassára;

Barsy Gusztáv, III. számú esendőrkerületbeli őrnagy, a gödöllői különítmény parancsnoka, szárnyparancsnok minőségben az V. számú esendőrkerülethez: Besztercei bányára;

Szinte Gábor, VII. számú esendőrkerületbeli százados, brassói szakaszparancsnok, különítményparancsnoki minőségben a III. esendőrkerülethez: Gödöllőre;

Gyapay Miklós, V. sz. esendőrkerületbeli százados, trencsényi szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú esendőrkerülethez: Brassóba;

muzsaji és vittnyédi Vittnyedy József, VI. sz. esendőrkerületbeli őrnagy segédtiszt, ezen kerület törzsétől, szárnyparancsnoki minőségben ugyanazon esendőrkerületnél: Szombathelyre;

nemesszeghi Nemesszeghy László, VI. számú esendőrkerületbeli százados, szombathelyi szárnyparancsnok, segédtiszti minőségben ugyanazon esendőrkerület törzséhez: Székesfehérvárra;

Papp János, V. számú esendőrkerületbeli főhadnagy, szakaszparancsnoki minőségben a II. számú esendőrkerülethez: Verseczre;

Orbán László, II. számú esendőrkerületbeli főhadnagy, szakaszparancsnoki minőségben a III. számú esendőrkerülethez: Kalocsára;

Tasi Dániel, számtanácsos, a esendőrségi felszerelési anyagraktár átvevőtisztje, a számvevőség vezetőjeként, a III. számú esendőrkerület törzséhez: Budapestre;

Fodor Emil, I. számú esendőrkerületbeli főhadnagy-számvivő, a kolozsvári pótszárnytól, átvevőtiszti minőségben a esendőrségi felszerelési anyagraktárhoz: Budapestre.

Kineveztetett:

1918. évi május hó 1-ével:

esendőr járásörmmesterré:

Simkó János 2. oszt. örmester, a IV. számú esendőrkerület állományában.

Ideiglenes nyugállományba helyezettett:

1918. évi június hó 1-ével:

Székely László, VII. számú esendőrkerületbeli járásörmmester, a megojtott felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, hat hó tartamára.

Választott lakhelye: Budapest.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Millegadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly takarékbetét után, melynél a betétező az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk érték papírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosítók ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intévények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesztünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Péter Lajos, I. számú csendőrkerületbeli járásörmes-ter, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «jelenleg szolgálatképtelen» hat hó tartamára.

Választott lakhelye: Csikborzsova.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Megyeri Antal 2. oszt. őrmester és Blaskovics József alőrmester, négy embernek a vízbefulladásától való megmentése alkalmával tanusított bátor, elszánt és határozott magatartásukért;

Szilágyi György alőrmester, a szolnoki iparfejlesztő részvénytársaság kárára elkövetett, mintegy 40.000 korona kárértékű gépszijlopás tetteseinek kinyomozása alkalmával kifejtett fáradságot nem ismerő szorgalmáért és eredményes tevékenységeért;

a m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Farkas János törzsőrmester, a VI. és VII. hadikölcson jegyzése alkalmával a kerületi parancsnokság alosztályai-
val és egyesekkel szemben szükségelt írásbeli munkálatok pontos és lelkiismeretes ellátása körül kifejtett különösen buzgó és eredményes tevékenységeért;

Bodor Sámuel csendőrségi szolgálatátételre beosztott, 6. honvéd pótzászlóaljbeli népfőlkelő szakaszvezető ez. őrmester, részben közbiztonsági, részben irodai alkalmaztatásban tanusított igen nagy szorgalma és a hadikölcson gyűjtése körül kifejtett odaadó tevékenysége és példás magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Molnár Dezső, csendőrségi szolgálatátételre beosztott 29. honvédpótzászlóaljbeli népfőlkelő szakaszvezető, a szolnoki Iparfejlesztő-részvénytársaság kárára elkövetett mintegy 40.000 K kárértékű gépszijlopás tetteseinek kinyomozása alkalmával járőrvezetőjének hathatós és eredményes támogatásáért.

Előléptek:

1918. évi június hó 1-ével:

alőrmesterré:

Zsigmond István, Haracsi Vendel, Nagy György és Pap Tamás csendőrök, a VI. számú csendőrkerületben.

Lovaglási jutalomdíjban részesítettettek:

a m. kir. VI. számú csendőrkerületben:

Kiss Mihály I. 2. osztályú őrmester és Kocsor Lajos alőrmester 20—20 Korcna lovaglási jutalomdíjban.

Házasságot kötöttek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületben:

Major Mihály 1. oszt. őrmester, Maksai Erzsivel, 1918 május 14-én, Magyarigenben;

Rakolcza József v. alőrmester, Kondor Reginával, 1918 április 11-én, Szamosujváron;

Fabián Dénes II. 2. oszt. őrmester, Molnár Idával, 1918 május 4-én, Csengerben;

Antal Sándor alőrmester, Tóth Mária Gizellával, 1918 május 7-én, Csikvárdotfalván;

a m. kir. II. számú csendőrkerületben:

Kovács József Lajos alőrmester, özv. Lencz Istvánné, szül. Bertlof Juliával, 1918 április 28-án, Ujkaránsebesen;

Molnár Izidor 2. oszt. őrmester, Fajka Rozáliával, 1918 május 7-én, Zentán;

Ördögh János II. alőrmester, Dávid Katalinnal, 1918 május 15-én, Németszentpéteren;

a m. kir. IV. számú csendőrkerületben:

Békési Mihály II. 2. oszt. őrmester, Kozák Julianával, 1918 május 7-én, Nagymihályban;

a m. kir. VI. sz. csendőrkerületben:

Podnevár Mihály alőrmester, Miklics Erzsébettel, 1918 május 9-én Feketevároson;

Sostarócz János 2. oszt. őrmester, Kühár Gizellával, 1917 május 23-án, Battyádon.

SZÁNTÓ JÓZSEF

19 éve szállit kerékpárt, beszélő-gépet varrógépet, karbid-lámpát asztalra, karbid-gummikat és felszereléseket az egész ország csendőrségének. Elismerő leveleim ezerszámra vannak. — Pontos cím;

SZEGED, VÁROSI BÉRPALOTA.

A világ legjobb harmonikái

Orgonahangu, 2 váltóval 7 K, finom 9 K. Csodásan erős hangu, 3 igaz váltóval 15 K. Egész zenekari hangu 4 igaz váltóval 20 K. Erős acél hanguak 18, 20, 25, 40 K. Finom kétsoros harmonikák, háromsorosak, gramatikus hanguak is készülnek.

Gramofon

Csodásan erős, tiszta hangu beszélőgép 40 K, nagy „Union” szerkezettel 50 K. — Legszebb hanglemezek az összes dalok, zenék, operák, tréfás előadások stb. 80 fill.-től 4 K-ig. Javítási műterem.

Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA

királyi szabadalmazott hangszergyár

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. szám.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

Őrjáratilapok

most rendelendők!

H. M. 2636/eln. 16. sz. rendelet szerinti

Gyalogsági tisztikard, bőrkardkötő és kardbojt nálunk már kapható.